

Klar, parat, skolestart

"Kan du stave til myldrebæ?"

Afsnit 9: 'Kan du stave til myldrebæ'

Læremiddel	Klar, parat, skolestart, DR
Medietype	Tv-udsendelse
Fag	Dansk
Målgruppe	0.-1. klasse
Nøgleord	Alle ord tæller, humor, sprog, sproglig bevidsthed, skrivning, læsning, mundtlighed, skolestart, trivsel, venskaber, relationer, nervøs, modig og bange.

Indhold

I dette afsnit mister Oscar og Malthe lysten til at være med i legen 'Skibet er ladet med...', da de ikke kan finde ord, som starter med bogstavet *h*. Men da Oscar lidt senere, sammen med sin mor, finder på nye ord, føler han sig lidt mere sikker. I klassen viser det sig, at Elly også har svært ved lydene. Da Elly skal prøve at finde et ord, som starter med *m*, finder hun på *myldrebæ*, og pludselig bliver det at stave til en sjov aktivitet. Det at føle sig sårbar, det at kunne læse og det at finde på sjove og skøre ord er temaet i 9. afsnit af 'Klar, parat, skolestart'. Den humoristiske Ramasjang-series fængende soundtrack giver desuden lyst til sang og dans, men også anledning til, at elever kan tale sammen om de velkendte problemstillinger fra indskolingslivet. Brug afsnittet 'Kan du stave til myldrebæ' til at have fokus på, hvordan man kan udtrykke sig, når man er usikker og vil sige fra, og på, hvornår man egentlig læser.

Fagligt fokus

I serien 'Klar, parat, skolestart' følger vi Elly, Oscar og deres nye klassekammerater, når de starter i skole. I de forskellige afsnit får vi lov at være med i de udfordringer og sejre, de oplever sammen. Serien og denne vejledning indgår i læseprojektet 'Alle ord tæller', som har til formål at styrke børns læsekultur på tværs af medier, skole og hjem.

I 'Skibet er ladet med ...' skal de finde ord, som starter med *h*. Det viser sig at være svært, og Malthe og Oscar føler sig usikre på at stave.

Sprogligt fokus

Elever kan allerede fra skolestart bruge sproget på mange forskellige måder og i mange forskellige situationer. Men der er sikkert også situationer, hvor dine elever oplever, at de bliver udfordret i at formulere det, de gerne vil, eller det, som er mest hensigtsmæssigt i de forskellige situationer, de møder.

I vejledningerne til de forskellige udsendelser af 'Klar, parat, skolestart' får du inspiration til, hvordan du og dine elever kan arbejde med forskellige udsagn fra temaerne i afsnittene. På den måde bliver det helt konkret for eleverne, hvordan de kan bruge sproget og udtrykke sig i forhold til de forskellige udfordringer, som de møder. Fx at turde sige fra, håndtere konflikter eller bede om hjælp.

De 12 udsendelser har fokus på følgende temaer:

- Afsnit 1: "Første Skoledag" (at skabe nye venskaber og relationer)
- Afsnit 2: "Fars lille, store pige" (at være pinlig)
- Afsnit 3: "De farlige fra fritten" (at være nervøs)
- Afsnit 4: "Jeg skal tisse!" (at opleve ubehag)
- Afsnit 5: "Venskabskagen" (at sige undskyld)
- Afsnit 6: "Elly alene i verden" (at føle sig udenfor)
- Afsnit 7: "Fødselsdagen" (forventninger og det at lytte til hinanden)
- Afsnit 8: "Legetøjsdagen" (at være urolig i kroppen)
- Afsnit 9: "Kan du stave til myldrebæ?" (at være sårbar samt læsning)
- Afsnit 10: "Kreakrisen" (at kunne håndtere konflikter)
- Afsnit 11: "Rådden-banan-dag" (at føle sig presset)
- Afsnit 12: "Venner for evigt" (at være ærlig)

Hver udsendelse er inddelt i kapitler, som understøtter det faglige og sproglige arbejde i klassen. Hvis du ikke før har brugt kapitelmærker i en tv-udsendelse på mitCFU.dk, er der hjælp at hente her: <https://wiki.mitcfu.dk/soeg-i-samlingerne/tv/>

Idéer til undervisningen

Øvelse med krop, ører og følelser

For at give eleverne en forforståelse af det at føle sig usikker eller sårbar i skolen kan I, inden I ser udsendelsen starte med at tale om:

- Hvad det vil sige at føle sig usikker?
- Hvornår kan man læse, stave og skrive?

Lad eleverne gå sammen to og to, og lad den yngste elev starte med at fortælle om en episode i skolen, hvor han/hun måske har oplevet at føle sig usikker/sårbar. Lad dem derefter bytte roller. Det er en god måde at give dem en sproglig og kropslig fornemmelse for, hvordan det føles at være usikker, og udtrykke denne usikkerhed og sårbarhed gennem sprog. Stil dem evt. også spørgsmålene om det at læse emojis, som Oscars datter gør. Er det at kunne læse? Eller det at finde på volapykord – er det at kunne stave?

Se og oplev

Se afsnittet 'Kan du stave til myldre bæ' uden afbrydelser, så eleverne kan opleve og indleve sig i personerne, universet og handlingen.

Tal sammen og tænk

Når I har set udsendelsen, kan I fælles, i små grupper eller makkerpar tale om, hvordan:

- Oscar reagerer, da de i legegruppen leger 'Skibet er ladet med ...', og han ikke kan finde ord, som starter med *h*.
- Oscar reagerer, da han sammen med sin mor finder på nye ord, der starter med *m*.
- klassen reagerer, da Ellys siger 'myldre bæ'.

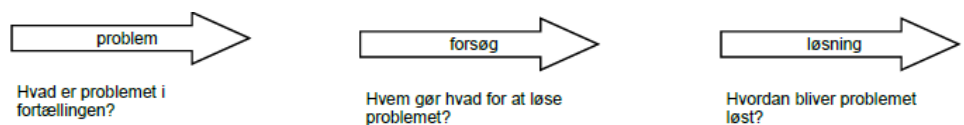
Tal også om, hvorfor Oscar reagerer, som han gør.

Læg talebobler i rækkefølge

Til afsnittet finder du en række talebobler med replikker, som er lige til at printe. Ved at lægge taleboblerne i kronologisk rækkefølge på gulv/tavle kan I i fællesskab få styr på udsendelsens kronologi. Selvom de fleste elever ikke kan læse endnu, så skaber det struktur og overblik at være med i processen, inden I sætter fokus på, hvad man kan sige eller gøre, hvis man er usikker omkring det at læse og stave.

Start med at læse taleboblerne højt for eleverne, og find i fællesskab ud af, hvem der taler. Replikkerne finder I også i kapitelmærkningen, hvis I har brug for at se de steder, hvor replikken indgår i afsnittet.

Du kan lave tre pile med overskrifter, som du kan lægge over taleboblerne:

Syng og dans

I udsendelsen er der en sang, som kan bruges i forbindelse med et break, så dine elever får danset og bevæget sig. Sangenes tekster understøtter temaet i udsendelserne. Lad derfor eleverne høre nogle udvalgte sætninger, og tal om, hvordan de passer sammen med det, som udsendelsen handler om.

Uddrag fra sangtekst:

Hvis jeg var 2 meter høj
De farligste ord
Bare vent, til jeg bliver stor

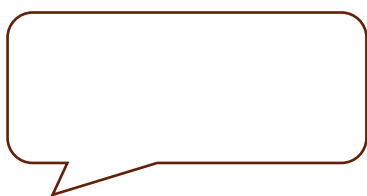
"Ej Oscar du gør det slet ikke rigtigt"

Eksempel på taleboble

Skriv, tegn og udtryk

Tidligere skulle eleverne forholde sig til, hvordan Oscar reagerer, da de i legegruppen leger 'Skibet er ladet med ...' og han ikke kan finde ord, der starter med *h*.

Nu kan dine elever selv tegne eller skrive noget i den tomme taleboble, som Oscar kunne have sagt eller gjort for at imødekomme sin usikkerhed i situationen. Du kan vise hvordan ved at modellere en lignende situation, du selv har oplevet, for eleverne. Når du tænker højt, mens du skriver eller tegner i taleboblerne, får de et indblik i, hvad de kan tænke og overveje, når de selv skal tegne en taleboble.

Eksempel på taleboble

Lad eleverne lave deres egen taleboble i skrift og tegning, hvor de forholder sig til, hvad man kan sige eller gøre for at imødekomme sin usikkerhed omkring det at læse og stave. De kan også tegne eller skrive, hvad Oscar og Malte kunne have sagt eller gjort i den situation, hvor de leger 'Skibet er ladet med ...' og er usikre på at kunne finde ord der starter med *h*.

Del med en ven

Når eleverne har skrevet og tegnet deres talebobler, kan de dele den med en klassekammerat, og del også nogle af eksemplerne i klassen.

Supplerende materialer

Eksempel på
sætningsstarter

I projektet er der udviklet forskellige aktiviteter til print på bibliotekernes side, som kan bruges i undervisningen:

<https://www.laesesporet.dk/klar-parat-skolestart-paa-biblioteket>

Da afsnittene lægger op til, at forældre også involveres i skolestarten, har bibliotekerne også lavet en side, der er henvendt til forældre:

<https://www.laesesporet.dk/klar-parat-skolestart>

Brug fx nippapperen som samtalestarter til at tale om skolen. Den vil kunne hjælpe eleverne med at sætte sprog på deres skolestart.

DR har ligeledes lavet en side med forskellige ressourcer ind i temaet skolestart og til udsendelsen "Klar, parat, skolestart":

<https://www.dr.dk/boern/alleordtaeller/tema/klar-parat-skolestart-til-laerere-og-paedagoger>

På mitCFU.dk er der flere læremidler, som du kan supplere med.

Gå fx på opdagelse i e-bogen "Garmanns sommer", som er en smuk og poetisk billedbog om Garmann og hans bekymringer om at begynde i skole:

<https://mitcfu.dk/CFUEBOG1066307>

Eller læs om, når "Læsepadden Pede" finder læseglæden og læsningens magi, da han mindst venter det:

<https://kp.mitcfu.dk/CFUEBOG1133252>

Se også filmen om Villads fra Valby, som handler om en dreng med en livlig fantasi, som de voksne slet ikke forstår. Det betyder, at han tit overtræder de usynlige 'voksenregler' for, hvad man må og ikke må:

<https://mitcfu.dk/CFUFILM1071794>